

DISSENY

2n BATXILLERAT

INTRODUCCIÓ

El disseny s'ha convertit en la societat actual en un valor essencial per al ser humà des del punt de vista de la funcionalitat i l'estètica, però també és motor industrial i econòmic d'una societat cada vegada més especialitzada i tècnica. El mateix espai que habitem, d'ús públic o privat, és el resultat d'una planificació, d'un procés de disseny.

A través de la història, el ser humà s'ha adaptat a l'entorn habitable creant i dissenyant infinitat d'objectes que han facilitat la vida i millorat el seu desenrotllament i evolució. El disseny, en la seua concepció moderna, apareix amb la Revolució Industrial i la producció en sèrie, que origina la necessitat de planificar, per endavant, les característiques funcionals i formals dels objectes fabricats per mitjans mecànics. És un procés en què es plantegen, de forma racional, la creació, fabricació, distribució i consum dels objectes que configuren l'entorn humà, tractant de resoldre i conciliar les necessitats dels usuaris i els interessos econòmics de la indústria. No es tracta d'un pur afegit estètic que augmenta el valor de canvi dels objectes, sinó d'un procés d'optimització dels mecanismes productius i d'un factor que contribuïx a augmentar la qualitat de vida.

D'altra banda, el disseny s'aplica també als missatges visuals que es generen en el procés de comunicació propi de les activitats humanes, ja siga amb fi utilitari, cultural o simbòlic, per la qual cosa als seus aspectes funcionals i estètics se'ls afeg un factor semàntic, que el convertix en un element capaç de reafirmar la identitat d'un grup o societat determinada.

El disseny és, per tant, un procés complex, interdisciplinari i, moltes vegades, fruit del treball en equip, en el qual intervenen factors funcionals, tecnològics, estètics i semàntics que han d'adequar-se a les característiques de cada objecte, entorn i grup a què va dirigit. A la Comunitat Valenciana, són múltiples i variats els sectors productius (moble, ceràmica, tèxtil, calçat, joguet, etc.) relacionats amb àmbits de disseny.

El disseny és una ferramenta per a millorar la qualitat i identitat dels seus productes i servicis, alhora que satisfà les necessitats d'ús i estètiques dels consumidors, contribuint a millorar la seua qualitat de vida i l'entorn. Així doncs, resulta necessària la capaciació de futurs professionals que cobrisquen estes noves necessitats socials.

A això tendix la matèria Disseny, al proveir els estudiants de fonaments i destreses necessaris per a un nivell d'iniciació adequat, establint les bases per a desenrotllar estudis superiors dins d'este àmbit. Per tant, els estudiants s'han d'exercitar en la identificació i utilització dels mètodes projectuals, les tècniques i els sistemes habituals de representació, en el coneixement i experimentació de materials amb què es constitueixen els models i prototips, alhora que prenen consciència del problema que suposa acomodar a les necessitats humanes la forma, funció i dimensió estètica dels objectes que configuren l'entorn.

Per a l'alumnat de Batxillerat, esta disciplina ha de tindre un caràcter empíric, experimental i generalitzador, per la qual cosa els continguts es referixen als dos àmbits del disseny: disseny en el pla i disseny en l'espai, els quals pretenen dotar l'alumnat dels fonaments i destreses suficients per a un nivell d'iniciació i preparar el camí per a aprofundir en mètodes i processos projectuals més complexos i propis de futures especialitzacions.

Els continguts de la matèria s'han estructurat en cinc blocs que agrupen continguts i procediments; no obstant això, el seu desenrotllament no ha d'entendre's de forma seqüencial.

El primer bloc estudia l'esdevindre històric en els principals àmbits del disseny, i ha de contribuir que l'alumnat comprega que l'activitat de dissenyar sempre està condicionada per l'entorn natural, social i cultural en el qual es desenrotlle.

El segon bloc està dedicat a l'anàlisi i estudi dels elements de configuració específics per al disseny de missatges, objectes o espais en funció de les seues

dimensions, formals, estètiques, comunicatives i simbòliques.

El tercer bloc incidix en la importància de la metodologia del projecte com una valuosa i necessària ferramenta que canalitzi la creativitat, la fantasia i la inventiva a l'eficaz resolució de problemes de disseny.

Tant el quart com el quint blocs pretenen ser una aproximació al coneixement i a la pràctica del disseny en els àmbits de la comunicació gràfica, del disseny d'objectes i del disseny d'espais.

A més dels coneixements específics relacionats amb la matèria, l'alumnat adquirirà competències en la interpretació de documentació gràfica, plàstica, visual i audiovisual, elaborada d'acord amb els codis establits per cada sistema de comunicació i representació. Esta matèria, d'altra banda, pretén desenrotllar l'esperit emprenedor que afavorix que l'alumnat analitzi les seues possibilitats i limitacions, planificant, prenent decisions, avaluant les seues produccions, i finalment es pretén que extraga les seues pròpies conclusions i valore al seu torn possibles solucions de millora del seu treball.

Respecte als elements transversals, es fa referència en la majoria dels blocs de continguts a la importància de la comprensió lectora i expressió escrita necessàries per a la resolució d'exercicis, així com a l'expressió i comunicació oral atenent de manera especial la terminologia i el vocabulari específic de la matèria. A més, la comunicació audiovisual adquireix rellevància en l'aprenentatge de la matèria, i com a llenguatge interdisciplinari i transversal facilita la comprensió, expressió i comunicació en diferents formats visuals i audiovisuals.

En l'assignatura de Disseny, com en la majoria de les matèries, es fa necessari l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), que sens dubte faciliten l'aprenentatge de continguts i processos. De la mateixa manera s'incidix en el desenrotllament de l'esperit emprenedor i l'educació cívica i constitucional, sense perdre de vista la igualtat entre hòmens i dones, la prevenció i resolució de conflictes, situacions de risc derivades de la utilització de les TIC i, per descomptat, el foment del desenrotllament sostenible i preservació del medi ambient.

L'avaluació permet regular el procés d'ensenyança-aprenentatge, diagnosticar les necessitats de l'alumnat i prendre decisions quant a les estratègies pedagògiques a adaptar segons les característiques de cada grup. L'avaluació se centrarà, de manera especial, en els criteris d'avaluació, els quals han sigut redactats com a resultats d'aprenentatge amb l'objecte de possibilitar-ne l'observació i avaluació en contextos reals. Els criteris definixen processos d'aprenentatge de diversa complexitat, tenint en compte els continguts als quals estos fan referència. En la redacció del criteri d'avaluació també s'orienta sobre la naturalesa d'execució (com, on, per a què), a fi d'aportar el caràcter competencial en l'aprenentatge.

Continguts i criteris d'avaluació de l'assignatura Disseny

Curs 2n Batxillerat

Bloc 1: Evolució històrica i àmbits del disseny. Curs 2n Batxillerat		
Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Concepte de disseny. Definició, orígens, tendències. Història del disseny. De l'artesania al disseny. Principals períodes i escoles de disseny. Figures rellevants. Funcions del disseny. Disseny i comunicació social. Influència del disseny en l'ètica i estètica contemporània. Disseny i ideologia. Evolució històrica. Disseny publicitari. Hàbits de consum. Disseny, societat i consum. Disseny sostenible: ecologia, medi ambient.	BL1.1. Identificar i analitzar les característiques fonamentals dels moviments històrics, corrents i escoles més rellevants en la història del disseny reconeixent les aportacions en els diferents àmbits, i analitzar la seua repercussió estètica i social en la cultura contemporània. BL1.2. Identificar imatges, objectes i productes de disseny per a descriure els aspectes funcionals, simbòlics, estètics i comunicatius als quals es vullga	CCLI CAA CSC CCLI CAA

<p>Principals camps d'aplicació del disseny gràfic. Disseny i art. Diferències i similituds entre l'objecte artístic i l'objecte de disseny. Estudi de les principals fites en la història del disseny. El procés en el disseny: disseny i creativitat. Disseny i ecologia. Valoració del disseny i la seua relació amb l'usuari en la <i>societat per al consum</i>. Ferramentes digitals de busca i visualització. Busca en xarxes socials, blogs, wikis, fòrums, pàgines web especialitzades, diccionaris i enciclopèdies en línia, bases de dades especialitzades. Valoració dels aspectes positius de les TIC per a la busca i contrast d'informació. Organització de la informació seguint diferents criteris. Reconeixement de les qualitats emotives i expressives dels mitjans gràficoplàstics, i gaudi en el procés de producció artística. Expressió d'emocions bàsiques, idees, accions i situacions al realitzar les seues obres. Respecte pel treball dels altres.</p>	<p>donar resposta i la terminologia específica de la matèria.</p> <p>BL1.3. Analitzar els recursos de les tecnologies de la informació i la comunicació i la seua aportació al desenrotllament del llenguatge plàstic, visual, audiovisual, i identificar els recursos dels mitjans de comunicació de lliure accés com Internet.</p>	<p>CSC</p> <p>CD</p>
---	--	----------------------

Bloc 2: Elements de configuració formal. Curs 2n Batxillerat		
Continguts	Criteris d'avaluació	CC
<p>Consolidació de la terminologia conceptual específica de l'àrea. Teories de la percepció i recursos del llenguatge visual. Elements bàsics del llenguatge visual: punt, línia, pla, color, forma i textura. Investigació sobre estes formes. Contrast visual per a la seua millor percepció. La textura com a element de comunicació. Classificació i aplicacions. Estudis del color, tant des d'un punt de vista plàstic com psicològic. Aplicació al disseny. Ordenació i composició modular sobre xarxes espacials. Llenguatge visual. Estructura i composició. Recursos en l'organització de la forma i l'espai i la seua aplicació al disseny: repetició, gradació, ordenació i composició modular, simetria, dinamisme, desconstrucció. Estudis genèrics per a la seua posterior aplicació: tangències, enllaços, ovals, el·lipses, etc. Disseny i funció: anàlisi de la dimensió pragmàtica, simbòlica i estètica del disseny.</p>	<p>BL2.1. Reconèixer la terminologia conceptual de l'assignatura i del nivell educatiu i utilitzar-la correctament en activitats orals i escrites de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional.</p> <p>BL2.2. Identificar els distints elements que conformen l'estructura del llenguatge visual (punt, línia, pla, color, forma i textura) i els fonaments compositius per a analitzar les qualitats plàstiques, estètiques i funcionals del disseny i el missatge que pretén transmetre.</p> <p>BL2.3. Diferenciar els aspectes formals, funcionals, estètics i comunicatius d'objectes de referència dels distints àmbits del disseny.</p> <p>BL2.4. Aplicar les teories perceptives i els recursos del llenguatge visual a la realització de productes concrets de disseny utilitzant els recursos gràficoplàstics i experimentant amb diverses tècniques, materials, formats i acabats.</p>	<p>CCLI</p> <p>CAA CEC CSC</p> <p>CMCT SIEE</p> <p>CEC CAA</p>

	BL2.5. Analitzar els elements fonamentals en imatges visuals i audiovisuals del disseny gràfic tenint en compte el grau d'iconicitat i reorganitzar els elements per a crear una nova proposta que expresse de manera personal idees, valors, emocions i sentiments.	CAA CEC SIEE
--	--	--------------------

Bloc 3: Teoria i metodologia del disseny. Curs 2n Batxillerat		
Continguts	Criteris d'avaluació	CC
<p>Continguts transversals. Estudis i professions vinculats als coneixements de l'àrea. Autoconeixement d'aptituds i interessos. Procés estructurat de presa de decisions. Pensament mitjans-fi. Pensament alternatiu. Estratègies de planificació, organització i gestió de projectes. Selecció de la informació tècnica i recursos materials. Procés estructurat de presa de decisions. Calibratge d'oportunitats i riscos. Estratègies de supervisió i resolució de problemes. Avaluació de processos i resultats. Valoració de l'error com a oportunitat. Habilitats de comunicació. Assumpció de distints rols en equips de treball. Lideratge. Pensament de perspectiva. Solidaritat, tolerància, respecte i amabilitat. Estratègies de motivació i automotivació. Tècniques d'escolta activa. Diàleg igualitari. Coneixement d'estructures i tècniques d'aprenentatge cooperatiu. Responsabilitat i sentit ètic. Introducció a la teoria de disseny: definició de teoria, metodologia, investigació i projecte. Fases del procés de disseny: plantejament i estructuració; subjecte, objecte, mètode i finalitat; elaboració i selecció de propostes; presentació del projecte. Fonaments d'investigació en el procés de disseny: recopilació d'informació i anàlisi de dades. Materials, tècniques i procediments per a la realització de</p>	<p>BL3.1. Planificar tasques o projectes, individuals o col·lectius, aplicant estratègies creatives i els recursos materials i tècnics, terminis i responsabilitats per a aconseguir els objectius proposats, adequar el pla durant el seu desenrotllament considerant diverses alternatives per a transformar les dificultats en possibilitats, avaluar el procés i el producte final i comunicar de forma creativa els resultats obtinguts amb el suport dels recursos adequats.</p> <p>BL3.2. Resoldre problemes de disseny de manera creativa, lògica i racional, adequant els materials i els procediments a la seua funció estètica, pràctica i comunicativa.</p> <p>BL3.3. Buscar i seleccionar informació sobre els entorns laborals i professions, analitzar els coneixements, les habilitats i les competències necessaris per al seu desenrotllament i comparar-los amb les seues pròpies aptituds i interessos per a generar alternatives davant de la presa de decisions vocacional.</p> <p>B3.4. Aportar solucions gràfiques diverses i creatives davant d'un problema de disseny, tenint en compte les característiques i paràmetres tècnics i estètics del producte, així com la seua funció i finalitat, sent capaç de realitzar esbossos i croquis per a visualitzar la peça i argumentar la seua adequació als objectius proposats.</p> <p>BL3.5. Organitzar un equip de treball distribuint responsabilitats i gestionant recursos perquè tots els seus membres hi participen i arriben a les metes comunes, influir positivament en els altres generant implicació en</p>	<p>CAA SIEE</p> <p>CAA CMCT CEC</p> <p>SIEE CAA</p> <p>SIEE CEC</p> <p>CSC SIEE CAA</p>

croquis i esbossos gràfics. Sistemes de representació: sistema dièdric, axonomètric. Acotació. Escales. Seccions.	la tasca i utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies actuant amb responsabilitat i sentit ètic.	
---	--	--

Bloc 4: Disseny gràfic. Curs 2n Batxillerat		
Continguts	Criteris d'avaluació	CC
<p>Les funcions comunicatives del disseny gràfic: identitat, informació i persuasió.</p> <p>Àmbits d'aplicació del disseny gràfic: la senyalització, l'edició, la identitat, l'embalatge, la publicitat.</p> <p>Disseny gràfic i senyalització. La senyalística. Principals factors condicionants, pautes i elements en l'elaboració de senyals.</p> <p>Aplicacions. Aplicacions del disseny bidimensional a camps professionals específics de la Comunitat Valenciana: publicitat, ceràmica, tèxtil. Processos i tècniques específiques. Importància del disseny gràfic en la cultura contemporània. Valoració crítica.</p> <p>La tipografia: el caràcter tipogràfic. Llegibilitat. Principals famílies tipogràfiques, classificació i aplicacions.</p> <p>Disseny publicitari. Fonaments i funcions de la publicitat. Elements del llenguatge publicitari.</p> <p>Programes informàtics de retoc de la imatge per a il·lustració i disseny.</p>	<p>BL4.1. Identificar les principals famílies tipogràfiques reconeixent les pautes bàsiques de llegibilitat, estructura, espaiat i composició i aplicar correctament estes nocions en els dissenys proposats atenent la funció estètica, plàstica i funcional del disseny gràfic.</p> <p>BL4.2. Elaborar de forma creativa imatges visuals i audiovisuals pròpies del disseny gràfic (editorial, imatge corporativa, publicitat, cartellisme, senyalització, embalatge i il·lustració) utilitzant recursos tècnics i gràficoplàstics per a expressar idees, valors, emocions i sentiments implícits en el missatge que pretenen transmetre.</p>	<p>CMCT CAA CSC</p> <p>CMCT CD SIEE CEC</p>

Bloc 5: Disseny de producte i de l'espai. Curs 2n Batxillerat		
Continguts	Criteris d'avaluació	CC
<p>Nocions bàsiques de disseny d'objectes. Aplicació del color i les textures per a aconseguir els efectes expressius adequats. Perspectiva cònica (mètodes i tècniques específiques d'elaboració).</p> <p>Funcions, morfologia i tipologia dels objectes. Relació entre objecte i usuari.</p> <p>Conceptes bàsics d'ergonomia, antropometria i biònica i la seua aplicació al disseny de productes i interiors.</p> <p>El disseny de l'espai habitable. Organització de l'espai habitable, públic o privat. Factors ambientals: condicionants físics, tècnics, funcionals i psicossocials. Distribució d'espais, itineraris i recorreguts.</p> <p>Principals materials, instal·lacions i elements constructius emprats en el</p>	<p>BL5.1. Analitzar en els objectes naturals, artificials, d'ús quotidià, propis del disseny industrial, els aspectes formals, estructurals, semàntics i funcionals.</p> <p>BL5.2. Desenrotllar un projecte senzill de disseny industrial planificant les fases del procés de treball (idea, esbós, prototip), utilitzar les tècniques de projecció (sistemes de representació, croquitxació i maquetació) i seleccionar les tècniques de realització apropiades, tant en treballs individuals com en equip, respectant i valorant les aportacions i idees de la resta dels integrants del grup.</p>	<p>CMCT CAA</p> <p>CMCT SIEE CEC</p>

disseny d'interiors: característiques tècniques, estètiques i constructives. Estudi del color, de la llum, ambientació. Factors ambientals en el disseny d'espais habitables. Realització de maquetes d'espais habitables.	BL5.3. Identificar en els objectes i espais quotidians els elements i característiques propis del disseny de productes i interiors com són l'ergonomia, l'antropometria i la biònica, i realitzar un projecte senzill dins d'este camp tenint en compte les mesures, la morfologia i el benestar humà en el producte final.	CMCT SIEE CAA
	BL5.4. Realitzar un projecte elemental d'espai habitable propi del disseny d'interiors, seguint una metodologia idònia de busca de solucions viables d'habitabilitat, distribució i circulació en l'espai, i seleccionar les tècniques, materials i acabats apropiats.	CMCT CAA CSC SIEE

COMPETÈNCIES DEL CURRÍCULUM

CCLI: competència comunicació lingüística.

CMCT: competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia.

CD: competència digital.

CAA: competència aprendre a aprendre.

CSC: competències socials i cíviques.

SIEE: sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.

CEC: consciència i expressions culturals.